

Telegraful Român

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze

Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Biserica noastră la Monarhul.

Luni la amiază, în 20 August n. s'a prezentat în fața Maiestății Sale, Împăratului și Regelui nostru Carol, în palatul regal din Buda, episcopatul bisericii noastre ortodoxe române din patrie, pentru a asigura pe Maiestatea Sa despre credința statornică și alipirea sinceră a clerului și poporului pe care-l reprezintă, față de tron și persoana Maiestății Sale. Deputațiunea bisericii noastre, condusă de Excelența Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul *Vasile Mangra*, a fost compusă din Preasfinții Episcopi *Ioan I. Papp* al Aradului și *Dr. E. Miron Cristea* al Caransebeșului, apoi din arhimandriții *Filaret Musta* și *Dr. Eusebiu R. Roșca* și din protosincelul *Roman R. Ciorogariu*. În fața Maiestății Sale, Excelența Sa, *Vasile Mangra*, Mitropolitul bisericii noastre, a rostit vorbirea următoare:

«Maiestatea Voastră imperială și regală! Preagrațioase Doamne! Cu dor nespus de mare am așteptat ocaziunea, de a putea pași în fața preagrațioasei persoane a Maiestății Voastre, pentruca în numele bisericii greco-orientale române din patrie se depunem omagiile la picioarele Maiestății Voastre, cu cea mai adâncă credință de supuși, și față în față să dăm espreșiune celor mai loiale sentimente, de cari e pătrunsă biserica noastră pentru preînalta persoană și gloriosul tron al Maiestății Voastre. Între toate peripețiile vieții, biserica greco-orientală română din Ungaria a dat dovezi atât de strălucite despre neclătita ei credință și alipire față de gloriosul tron, încât această virtute cetățenească a întimpinat totdeauna recunoștința preînaltă din partea adormitului în Domnul, înălțatului străunchiului al Maiestății Voastre imperiale și regale; și îngrijirii sale părintești, pe lângă bunăvoința legislației ungare, este a se mulțumi, că biserica noastră își are autonomia ei și organizația ei constituțională, de ale cărei binecuvântări se bucură și acum.

Esperiențele pe cari le-a câștigat Maiestatea Voastră ca victorios beliduce, într-o mână viteză cu sabia scoasă pentru învingerea dușmanului, în cealaltă cu ramura păcii, au convins pe Maiestatea Voastră despre credința și curajul, cu care fiii români ai Ungariei, alăturați cu ceilalți fii ai ei, și-au jertfit viața și sângele pentru apărarea tronului și a patriei. Și când cutezăm se dăm espremare și noi, deși numai în cuvinte slabe, credinței noastre neclătinate și alipirei pline de iubire față de tronul preînalt al Maiestății Voastre și față de înalta casă domnitoare, ne rugăm totodată cu cea mai adâncă venerațiune, ca Maiestatea Voastră să împărtășească vechea noastră biserică, espusă la multe ispite, de preînalta grație și de scutul puternic al Domnitorului. Episcopatul greco-oriental

român simte importanța datorințelor sale și asigură pe Maiestatea Voastră, în special în actualele vremi grele, că va servi totdeauna, împreună cu preoțimea și cu credincioșii, cauzei sfinte a Maiestății Voastre și a patriei noastre ungare, cu credință și cu tot devotamentul. Dumnezeu să binecuvinte și apere pe Maiestatea Voastră, spre binele supușilor credincioși ai M. Voastre. Să trăească!»

După încetarea strigărilor de «să trăească» a răspuns Maiestatea Sa, Împăratul și Regele Carol, următoarele:

«Cu adevărată bucurie și satisfacție primesc salutările D-voastre, și nu voi uita, că episcopatul bisericii greco-orientale române a căutat și în numele preoțimei și al credincioșilor săi ocaziunea, în vremile grele dar pline de glorie de astăzi, pentru a da dovadă nouă despre credința și alipirea plină de devotament față de patrie. Vă mulțumesc pentru aceasta din inimă, D-voastre și trinităților D-voastre. Când la credință și firmitatea patriotică răspund cu adevărată recunoștință și mulțumită, dau asigurare fiecărui membru al bisericii greco-orientale române, că religiunea și drepturile bisericii D-voastre doresc să fie totdeauna respectate».

Noul ministru prezident.

De mult se știe, că contele *Esterházy Moritz* se va retrage din postul de ministru prezident ungar, din motive sanitare; și cu toate că la început știrea a fost desmințită, afirmându-se, că domnul ministru prezident va pleca numai în concediu pe vreme mai lungă, pentru restaurarea sănătății sdruncinate: în zilele din urmă ale săptămânii trecute se vorbea deja și despre urmașul său, care era să fie contele *Andrássy Gyula*. Spre surprinderea lumii politice dela noi nu acesta însă, ci domnul *Dr. Alexandru Wekerle* a fost numit din partea Monarhului urmaș al contelei *Esterházy*.

Designarea sa de ministru prezident ungar s'a întâmplat încă Sâmbătă, după audiența pe care a avut-o în Viena. A rămas însă, ca să se înțeleagă cu ceilalți miniștri și să-i înduplece să rămână în posturi, ceea ce a și urmat, pentruca domnul *Wekerle* a fost pe la toți și i-a rugat să facă parte și din cabinetul său, după programul guvernului rămânând cel vechiu. Spre mai bună asigurare, a subscris și el înțelegerea legată între membrii guvernului, cu privire la crearea dreptului electoral. Luni apoi, aflându-se Monarhul în Budapesta, domnul *Wekerle* s'a prezentat în audiență și a făcut comunicare Maiestății Sale, că a ajuns la înțelegere cu membrii guvernului. A urmat imediat numirea sa de ministru prezident ungar, iar după amiază, la orele 2, a fost convocat consiliul de coroană, prezidat de Maiestatea Sa, la care s'a prezentat contele *Esterházy* ca ministru prezident, iar domnul *Wekerle* a așteptat în cancelaria de cabinet a Maiestății Sale.

În fața miniștrilor întruniți în consiliu (contele *Apponyi* a lipsit, fiind bolnav), Maiestatea Sa a rostit vorbirea următoare:

«Pe domnul ministru prezident, contele *Esterházy Moritz*, spre cea mai mare a mea părere de rău, îl împedecă sdruncinata stare sanitară să rămână și pe mai departe în postul de ministru prezident. Exclusiv împrăjurarea aceasta m'a îndemnat să dispensez din post pe domnul ministru pre-

zident, la cererea sa. De urmaș al său am numit pe *Dr. Alexandru Wekerle*. Principiile conducătoare, urmate de ministrul prezident, contele *Esterházy Moritz*, rămân în ființă și mai departe, neschimbate. De aceea, rog pe toți domniile miniștri, precum și pe domnul contele *Hadik János*, prezidentul oficiului de alimentare publică, asigurându-i de întreaga mea încredere, ca să rămână în posturile de până acum și sub prezidenția ministerială a Doctorului *Alex. Wekerle*».

Dupăce Monarhul a mai declarat, că programul întreg al guvernului rămâne în ființă, toți miniștrii au consimțit ca să facă parte și din guvernul domnului *Wekerle*, cu excepția domnului *Dr. Gustav Gratz*, care se duce iarăși unde a fost, în ministeriul de externe, iar resortul finanțelor l-a primit domnul *Wekerle*. Despre contele *Apponyi* încă nu se știe, dacă rămâne, ori se duce, pentruca se află bolnav la moșie. În Septembrie va fi convocat parlamentul, pentru a i se prezenta noul guvern. Încă Luni, în 20 August, au apărut în monitorul oficial autografele preînalte, referitoare la schimbarea întâmplată în prezidenția ministerială.

Noul ministru prezident ungar, *Alexandru Wekerle*, este născut în 14 Noembrie 1848 în Moor, din comitatul Albei, unde tatăl său era administratorul moșiei contelei *Lamberg*. A studiat în Alba-regală și la universitatea budapestană; aici a terminat drepturile în 1870, când a ocupat un post în ministeriul de finanțe. În 1886 e secretar de stat în același ministeriu, iar în 1889 ministru de finanțe în cabinetul *Tisza*, mai târziu în al lui *Szapáry*, după a cărui retragere în 1892 este numit prim-ministru. Sub guvernul lui *Wekerle* s'au creat însemnate reforme financiare, precum și politice-bisericești, cari i-au fost cauză cădere, dar Monarhul iarăși pe el a trebuit să-l încredințeze cu formarea guvernului. S'a retras de la guvern în 1895; peste doi ani este numit prezident al judecătorei administrative. În 1906 se află din nou în fruntea guvernului, numit al coaliției. După căderea acestei stăpâniri, n'a încetat totuși de a fi prin talentul său diplomatic unul dintre cei dintâi sfătuitori ai coroanei, de câte ori se ivea o criză de guvern. În parlament a reprezentat mai în urmă, până la 1910, cercul electoral dela Timișoara.

Statul ca formă de viață.

După *Rudolf Kjellén*, prof. un. în Uppsala (Suedia). (Urmare).

Trecem acum la al doilea semn distinctiv al caracterului, la limbă. În acesta se vocea a se găsi semnul sigur al naționalității, astfel, că comunitatea limbii era luată ca indiciu pentru comunitatea de sânge, și se formase chiar părerea, că cu cheea aceasta se pot urmări limbile până la rădăcină. Câte teorii despre popoare străvechi și despre popoare înrudite nu s'au bazat pe acest metod de scrutare! Splendidul rezultat al științei comparative de limbi a favorizat această superstiție, după cum o fac aceasta toate metodele și descoperirile nouă. Dar nu se cere un prea mare spirit de observație, pentru a se afla și aici limitele deslegării.

Trebue să ne pună pe gânduri chiar și aceea, că națiunile pot să-și schimbe de tot și temeinic limba. Națiuni întregi pot face lucrul acesta, ca bulgarii, cari sunt un popor finic, dar trecând ei dela Volga la Dunăre, au acceptat o limbă slavă. Părți din

o națiune o fac aceasta și mai ușor în țări streine. Danezii au devenit în Normandia romani, priviți din punctul de vedere al limbii; au trecut apoi în Anglia, și-au schimbat aci limba pentru a doua oară și au devenit de nou germani. După știința de limbi, spaniolii și românii sunt înrudiți; dar strămoșii celor dintâi vorbeau limba iberică, și ai celor din urmă limba tracică, înainte de a le impune imperiul roman pecetea sa de limbă în cursul vremii. Un astfel de schimb de limbă se poate face în mod voluntar, ca în Statele Unite, unde limbile diferite ale imigraților se înecă în cea engleză, dar se poate face și prin forță, după cum vom vedea mai târziu. În ambele cazuri ni se arată însă, că e periculos a deduce seminția din limbă.

Se întâmplă apoi și așa, că națiuni diferite se folosesc de aceeași limbă, deși fără tendința vădită de a se contopi. Astfel vorbesc englezește, nu numai locuitorii insulei, ci și cei din America de nord și irlandezii. Dacă ar fi să se estindă naționalitatea și asupra lor, ar fi imposibil, ca negrii din America, deși o rup și ei pe englezește, să fie socotiți între englezi. O astfel de comunitate de limbă unește și pe spanioli cu cei din Mexico, și pe portughezi cu cei din Brazilia, cu toate că au tipuri naționale deosebite.

Și totuși se pare, că și limba stă în un anumit raport estern cu naționalitatea. Limba e o dovadă importantă despre formarea executată și încheată a națiunii, dar nu e motivul, ci numai efectul! Ea e icoana naționalității, care redă în mod clar temperamentul și geniul, dar totodată e și unealta cea mai intensivă pentru închiegare și conservare. De aceea se leagă națiunea de limbă și o consideră de o fortăreață, dela a cărei conservare depinde viața proprie. Dar aceasta se bazează mai mult pe conținutul limbii, pe comoara spirituală a ideilor, pe expresiunea voinței și pe dispoziții, decât pe formă. E verosimil, că cuprinsul stabilește în mod durabil și forma, căci englezasca americanilor e pronunțat alta, decât cea din patrie și cu timpul are să devină o limbă nouă; dar pentru a se face diagnoza naționalității, ori pentru a se deslega enigma ei, nu e suficientă limba, aflată pe un punct dat de vedere. Naționalitatea se află în dosul limbii!

Trebue să se spună deci, că atât desie urea limbistică, cum și cea genealogică, a dat faliment. În recunoașterea, că astfel ființa națiunii nu se lasă să fie stabilită din un element, și nici dintr'un complex de elemente obiective, s'a încercat în timpul mai nou trecerea ființei naționalității pe terenul curat subiectiv. Națiunea e, — după cum spune *Rénan*, — o grupare mare unitară, întemeiată pe conștiința jertfelor comune aduse pentru viața comună, și pe deciderea de a trăi împreună și în viitor. Astfel națiunea, în existența ei, devine un plebiscit, care se perpetuă zi de zi, și

națiunea însăși un *suflet*, principe psihologică: *comunitate sufletească*. Acest fel de privire a aflat în general răsunet, atât la geografi, ca Kirchhoff, cât și la sociologi, ca Gumplovitz, istorici, ca Meinecke, și jurisprudenți, ca Iellineck, care nu vede alta în naționalitate, decât o noțiune subiectivă. După vederile acestea, enigma naționalității se poate deslega cu formula lui Schiller, cu sentința care poate fi cetită pe partea dinlăuntru, la poarta principală a edificiului parlamentului german: «*Voim să fim un popor de frați!*»

Nu-i cade nimănui în minte, să nege importanța acestui moment. El va fi deci scos la iveală și în cursul ulterioarelor noastre scrutări. Când a fost trecută însă aci întreaga deslegare, s'a săvârșit iarăși greșala obicinuită, că a fost tratată o problemă încurcată așa, ca cum ar fi vorba de o asemănare cu un factor necunoscut. Și totuși, o singură privire aruncată asupra unei națiuni concrete, de ex. asupra celei engleze, pare a fi suficientă pentru a ne învăța, că ea are totuși și elemente obiective. Nu putem aproba deci un punct de vedere, care trece ființa întregii națiuni pe terenul sugestiunii. Noi nu credem nici într'un fel de suflete fără substanță ale poporului, cari sboară în toate părțile, fără a avea patrie, pentruca la ocaziune să se așeze asupra unei grupări de oameni, prefăcându-i prin aceasta în *națiune*. Noi credem, că națiunea, cu elementele ei, *a existat* mai nainte, și că are trebuință numai de anumite împrejurări, pentru a-și arăta voința și conștiința.

Greutatea de a stabili noțiunea națiunii reșede natural în formațiunea ei complicată, isvorâtă parte din faptul, că națiunile stau neconținut în mijlocul valurilor curgătoare ale istoriei, și parte din faptul, că lipsindu-le hotarele sigure, se contopesc unele în altele. Dar precum astfel de greutate nu au putut împedeca pe petrograful, ca să stabilească anumite soiuri de peatră, tot atât de puțin pot să facă ele etnografului imposibilă deosebirea soiurilor de oameni și stabilirea noțiunilor lor. Astfel de soiuri de oameni, cari stau între individ și omenime, sunt unitățile faptice, prea particulare, desvoltate și ivite în istorie, pe cari le numim: *națiuni*.

Concepția aceasta se apropie de determinarea lui Schulze-Gävernitz, că națiunea e: «un individ unic în felul său, pus între om și omenime, căruia omul din convingere morală i se supune în mod voluntar, iar în marea legătură culturală a omenimei are o anumită misiune de împlinit». Națiunea e prin urmare un individ *etnic*, precum imperiul e un individ geografic. E o personalitate cu extensiune mai mare și cu cuprins mai mic decât individul singuratic, un «macro-antropos», un «individ potențat, — ca să vorbim cu *Meinecke*, — care redă cu fidelitate întreaga ființă simbolică înțeleaptă a omului».

(Va urma.)

Pedagogiile confesionale române.

Sub titlul acesta publică «*Foia Diecezană*» din Caransebeș, în numărul ultim, următorul articol:

Ordinul ministrului de culte, conte A. Apponyi, dela 17 Iunie n. 1917 Nr. 100891/VI-b. amenință greu toate pedagogiile conf. române din patrie, atât cele ortodoxe din Arad, Caransebeș și Sibiiu, cât și cele de învățători gr.-cat. din Blaj, Gherla și Oradea. Nu se vorbește nimic până acuma de pedagogia de fete din Lugoj. Probabil, că pe aceasta și cea de fete din Gherla, întemeiate pe bazele nouă, nu le privește. Ori apoi noul guvern nu mai vredniciile bărbatilor români, cari

apără cu atâta vitejie patria pe la toate fronturile, vrea s'o răsplătească prin grava lovitură aplicată școalelor, din cari au eșit preoții și învățătorii, adevărați educatorii vitezelor generații de ostași, ce se află la toate fronturile. La începutul veacului XIX — la 1812 — Împăratul și Regele Francisc I a răsplătit vitejia românilor în luptele contra lui Napoleon, înființând între altele și «școala normalicească», pedagogia din Arad, din care s'a desprins, ca o vlăstară mai tină, și pedagogia din Caransebeș. Insași locotenenta ung. reg. din Buda scrie episcopului Paul Avacumovici din Arad la 20 Oct. 1812 ... Maj. Sa dispune, «ca școalele preparandiale *naționale*... fără amânare să se deschidă, deoarece Maj. Sa a aflat de bine a ordona, ca neamurile, cari se țin de ritul gr. neunit să fie sprijinite prin îndurarea sa părintească și ca toate institutele de cultură și educație publică să se *înmulțească*».

La de acestea ne așteptam și acum, mai ales că jertfele noastre din războiul de acum sunt enorme față de 1800—1810. În schimb guvernul actual ne *închide* mulțime de școale populare și ne oprește preparandiile în funcțiunea lor normală. *Pretextul*, nu motivul, acestui ordin ar fi, că tinuta și spiritul manifestat de unii preoți și învățători cu ocaziunea intrării armatei române în părțile răsăritene ale patriei, reclamă înăsprirea controlului de stat asupra acestor școale.

Dară control am avut și în trecut strict și nu ne ferim nici pe viitor de el, fie și mai strict, cât de strict. Las' să se convingă, ce-i în acele școale?

Dară nu asta e scopul, ci atacarea caracterului românesc al școalei normale. Proiectele de asemenea natură erau la guvern gata de mult. Unii vreau statificarea pedagogiilor confesionale. Alții numai statificarea examenului de cvalificațiune. Regulamentul acestui examen a și ales 5 obiecte de învățământ, din cari ex. de cvalif. se face după absolvirea cursului IV, pe când din alte obiecte mai secundare ex. de cvalif. se face după cursul II, III și IV. Cele 5 obiecte principale erau să treacă la o comisiune regnicolară. Ea să examineze din ele; și, — fiindcă ea nu-i obligată a ști românește, — urmează, că acele obiecte trebuie propuse în limba statului, sau cel puțin și în limba statului etc. Aceste tendințe erau gata. Coaliția veche le voia ca partea a II-a a legii școlare XXVII — 1907.

Dară o eventuală asemenea lege atingea toate confesiunile, ceea ce da de greutate mari; de aceea trebuia un pretext, ca să poată face restricțiuni numai față de bisericele românești. În războiul actual l-ar fi găsit. Unii preoți și învățători nu s'au purtat corect, cum se cere dela orice cetățean. Nu cunoaștem actele cercetărilor în amănunte. Dar, pentru Dumnezeu, guvernul nu vede ținuta loială a milioane de Români și vitejia la sute de mii ostași români, jertfele enorme aduse de intelectualii și țărani români crescuți de biserică, ale cărei institute se atacă? Inseși acele institute câte jertfe n'au adus? Asta-i răsplata lor?

Cât privește institutul dela Caransebeș, noi nu cunoaștem până acuma nici un caz de purtare ilioială, ci numai de jertfe. Cursul III și IV dela pedagogie e aproape tot înrolat. *Ordinul guvernului tocmai pe aceștia, cari își împlinesc suprema datorință patriotică, îi lovește, neputându-și continua studiile la institutul nostru.*

Pe ce se bazează nedreapta afirmare, că învățătorii eșii din institutele noastre «înveninează sufletul la sute de mii din păturile largi ale poporului din cea mai fragedă etate?» Nu este aceasta o sfidare strigătoare la cer a vitejiei regimentelor din eparia noastră, 43 și 61, cari și-au lăsat

oasele pe frontul italian, a reg. 8 de honvezi din Lugoj, a celui din Vârșet etc. etc.? Statistica și istoria războiului este tocmai pe partea noastră și în contra afirmării ordinului. Motivul guvernului deci nu poate fi motiv, ci *pretext*.

Care școală din Rusia d. ex. a propagat ideile democrației actuale, încât au șters întreg sistemul vechi cu tarism cu tot? Doară toate școalele și toate oficiile au fost pe baze legale. Nu școalele ca instituțiuni, ci *școala Siberiei* a produs democrația de acolo! Deci sunt și alte căi pentru a produce și propaga idei, — fie bune, fie greșite. Dacă vr'un preot sau învățător român ar fi uitat de vre-o datorință cetățenească, de ce e atacată școala? Se vorbește, că pe la Făgăraș unii *notari comunali* ar fi călcat îndatoririle lor de cetățeni. D'apoi aceștia au studiat la cursul administrativ din Cluj și Murășorhei! D'apoi colonelul austriac Redl din Praga, în școalele militare a învățat să trădeze Rușilor planuri de război? Motivul d-lui ministru nu-i motiv, ci *pretext*.

N'au murit profesori dela preparandia ort. română din Arad moarte de eroi? De ce nu-s buni aceștia, fiind instituiți de biserică, — de ce vor fi mai buni *cei numiți* de guvern? Nu motiv trebuie, ci *pretext*.

N'au murit destui Români pentru patria ungară, fără să știe o boabă ungurește? Este de tras la îndoială patriotismul acestora, pentru că și-au făcut înainte de a închide ochii cruce pe românește și nu altcum? Deci, de ce să se *restrângă* dreptul limbii de propunere în pedagogiile române?

Ordinul ministrului de culte deci nu-i justificat. E în flagrantă contradicție cu ținuta milioanelor de Români, cu vitejia și jertfele de viață ale soldaților noștri români, este contrar intereselor țării și o sfruntare la spiritul democratic al timpului, care tinde a da deplină libertate mai ales și pe terenul culturii naționale la fiecare popor.

Bisericile românești trebuie deci să convingă înaltul guvern despre marea greșală, în care a căzut, și să lucre *la toți factorii* țării, nu numai pentru revocarea lui, ci pentru o *vrednică răsplată* a jertfelor aduse de credincioșii bisericilor române.

REVISTĂ POLITICĂ.

America. Președintele Wilson va da zilele acestea răspuns la nota vaticană trimisă statelor beligerante.

Textul autentic al notei dela Roma s'a dat acum publicității. Acest text nu se deosebește în esență de comunicatele apărute deja în toate ziarele.

Wilson, cum se anunță dela Haga, are să declare în răspunsul său, că privește cu simpatie năzuințele papei Benedict XIV; constată însă în același timp, că în împrejurările actuale nu poate să cumpănească condițiile oferului. — Probabil tot astfel gândește și liga păcii, de sub conducerea lui Taft. Liga, înființată pentru promovarea (!) ideii de pace, vestește, că războiul trebuie continuat până la nimicirea militarismului german. Se dovedește prin urmare, că Wilson are să contribuie din toate puterile sale la întârzierea păcii.

Rusia. Guvernul provizor a dat un comunicat oficial despre *exilarea* familiei țarului în Siberia. Comunicatul conține următoarele:

Pentru a susține ordinea în stat, guvernul a hotărât, ca fostul țar și fosta țarevnă, cari stau sub pază militară, să fie transportați într'un nou loc. Am aflat, că în acest scop este potrivit orașul *Tobolsk*. Luând măsuri

necesare de siguranță, părechea imperială a fost dusă la *noul său domiciliu*. În același timp și în asemenea împrejurări copiii fostului domnitor, cu o suită restrânsă, au plecat de bună voie la Tobolsk.

După știri din Suedia, exțarul și familia sa sunt exilați nu în Siberia, ci în orașul Costrom, la o depărtare de 30 mile de Moscova, în direcție nord-estică, lângă râul Volga. La plecarea exilaților dela Țarskoe Selo a asistat prim-ministrul Kerenski, ca să supravegheze în persoană asupra transportării fostului țar și a familiei sale. Cincizeci de servitori și o gardă din 200 de soldați au însoțit pe țar și pe ai săi în noul loc de exil, la o moșie a familiei Romanov, aproape cam de 20 kilometri de Costrom. Plecarea dela Țarskoe Selo s'a făcut Marți, în 14 August nou.

Luptă uriașă. Din nordul Franței se anunță ziarului *Daily News*, că noua ofensivă engleză în Flandria se face cu un număr de trupe uriașe. În ultimele lupte s'au trimis la atac 45—50 de divizii. Cele mai cumplite lupte s'au dat în jur de Langemarck. Acolo au suferit englezii pierderile cele mai grele. Știri particulare constată, că desiluzia în urma năvalei nereușite este foarte mare. Sir Haigh s'a apucat de un lucru, din care nu va scăpa decât cu jertfe extraordinare de mari.

La ziua Monarhului.

— Cuvântare rostită în catedrala din Sibiiu. —
«Doamne, întru puterea ta se va veseli împăratul». (Ps. 20).

Azi sărbătorim pentru prima dată ziua nașterii Maiestății Sale, Împăratului și Regelui nostru Carol. În întreaga monarhie și pe întinsele câmpuri de luptă se ridică azi rugăciuni pentru Maiestatea Sa. În mijlocul neajunsurilor de azi, în aceste timpuri grele, să punem la o parte durerile și griile zilnice, și plini de bucurie și în nădejdea unui viitor fericit și sigur, din adâncul inimii să strigăm cu psalmistul: «Doamne, întru puterea Ta se va veseli împăratul». «Temeți-vă de Dumnezeu, cinștiți pe împăratul», ne îndeamnă sf. Ap. Petru. (I. Petru 2, 27.) Aceasta este învățătura bisericii creștine, care ne îndeamnă să fim cu ascultare și supunere față de Domnitorul nostru. Învățătura creștină este deci temeiul puterii regești, această învățătură este izvorul, din care isvorește încrederea reciprocă dintre Domnitor și supuși. Unde ascultarea supușilor și puterea Domnitorului se bazează și pe această învățătură, acolo nu poate fi decât bunăstare și înflorire.

Casa domnitoare a noastră, casa Habsburgică, este cunoscut, că în toate timpurile s'a bucurat de încrederea și alipirea nefățărită a supușilor ei. Această alipire și-a câștigat-o prin bunăvoință, ce a arătat față de popoarele monarhiei, și față de nizuințele lor culturale. Legea, organizația bisericii noastre, avem doar s'o mulțumim în primul rând sprijinului părintesc al tronului. Acest sprijin părintesc a adunat în jurul tronului toate popoarele monarhiei; acest spirit de guvernare a produs și în zilele grele de azi însuflețirea și îndelunga răbdare a popoarelor monarhiei, ca astfel să putem duce acest război la bun sfârșit, spre gloria tronului și spre binele și fericirea patriei și a fiilor ei.

«În vremi furtunoase urc Eu venerabilul tron al înaintașilor Mei, tronul, pe care luminatul Meu străunchiu Mi-l lasă în splendoare neștirbită». Astfel se adresează Împăratul și Regele nostru Carol către popoarele Sale, când după moartea fericitului Său străunchiu ia în mână conducerea monarhiei. În adevăr, mari și grele au fost timpurile; căci fiind țara încunjurată de dușmani mari și mulți, se cerea în fruntea monarhiei un Domnitor, care să cunoască dorința și nizuințele supușilor Săi, și în deplină cunoștință a acestora să afle modalitățile, cari să însuflețească popoarele monarhiei încredere în viitor, iar oastei biruitoare însuflețească, ca trecând peste toate greutățile până aci necunoscute ale războiului de azi, să ducă steagul la biruință.

Puterea oastei Sale o cunoștea, căci și-a văzut soldații luptând, fiind dela în-

ceputul acestui război totdeauna în mijlocul lor. «Gretele, dar glorioasele zile ale acestui război uriaș le-am petrecut până acuma împreună cu voi», se adresează Maiestatea Sa către iubita Sa armată. Iubirea, ce o are față de ostași Săi, îl îndeamnă a ținea neîntrerupt legătură strânsă, am putea zice, legătură de preținie cu ei. La front are totdeauna o vorbă de încurajare și întărire pentru ostași, iar prin spitale împărtășește daruri și mângăiere celor ce sufer în urma neajunsurilor războiului. Este icoana conducătorului, care prin *bunătatea inimii* vrea să susțină și să întărească legăturile dintre supus și Domnitor! Aceasta este calea cea adevărată, calea ce ni-o arată învățătura creștină, când zice: «Celce ar voi să fie *întâiul* între voi, să fie tuturor slugă». (Math. 26, 27). Este acesta un adevăr creștinesc, menit a sădi între oameni *bunavoierea, iubirea creștinească și bunăînțelegerea*. Maiestatea Sa, Împăratul și Regele nostru Carol, încă n'a împlinit anul de domnie, și până acuma a dat atâtea semne, că este călăuzit de dorința, de a da popoarelor Sale liniște și pace, și de a pune bază unei pacifice conviețuiri între diferitele popoare, ce alcătuiesc marea Sa Împărăție. Mă cuget în momentul acesta și la rescriptul preînalt, adresat guvernului țării noastre, în care îndrumă guvernul, ca prin aducerea unei legi să dea puțința tuturor locuitorilor, — fără deosebire de naționalitate, — a conlucra la întărirea patriei comune. După cum soldații mei — își va fi zis Domnitorul, — fără deosebire de lege și naționalitate și-au vărsat sângele pentru tron și țară, tot astfel deplină egalitate trebuie să domnească și între fiii credincioși ai patriei. «Vreau să fiu Domnitor drept și iubitor al popoarelor mele. Vreau să le respectez libertățile constituționale și celelalte drepturi, și să păstrez cu îngrijire pentru toți egalitatea de drept». Astfel s'a făgăduit să fie Domnitorul nostru! În urma acestei voințe preînalte și credincioșii bisericii noastre vor ajunge la rolul, ce li se cuvine în urma jertfelor în avere și sânge, ce le-au adus întru apărarea tronului și siguranței patriei. Și atunci binecuvântată va fi memoria eroilor căzuți pe întinsele câmpuri de luptă, cari pentru Rege și țară, și pentru bunăstarea și deplină îndreptățire a locuitorilor țării noastre și-au vărsat sângele și și-au dat viața!

Simțul de dreptate, bunăvoința și iubirea, ce o va arăta Domnitorul nostru popoarelor Sale, va fi cheagul, ce va întări legătura sufletească dintre popor și Domnitor, va fi cetatea cea nebiruită, de zidurile căreia se vor sdrobi toate atacurile, menite a sdruncina puterea a înarhiiei noastre. «Ca moștenire prețioasă a înarhiiei Meu primesc alipirea și sincera încredere dintre popor și Coroană. Această moștenire îmi va darui puterea de a-mi putea împlini datorințele legate de oficiul Meu înalt și greu de Domnitor», — spune cu toată hotărârea în manifestul regal Maiestatea Sa, Împăratul și Regele nostru Carol.

Dorința noastră e aceeași: Un Domnitor încunjunat de dragostea tuturor supușilor Săi, un Domnitor, care să știe prețui jertfele aduse pentru tron și țară, și care condus fiind de simțăminte creștinești, caută să planteze între popoarele Sale iubirea frățească, iubirea «care nu pismuește, nu se trufește și nu defaimă, iubirea, care nu se mânia și nu gândește răul, iubirea, care nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr».

Cu supunere fiiască ne-am adunat și noi în acest sfânt locaș al lui Dumnezeu, ca să ridicăm rugăciuni către Atotputernicul pentru Maiestatea Sa Împăratul și Regele nostru Carol, și pentru întreaga Sa casă domnitore: «pentru ca să primească El putere și înțelepciune din cer, spre a cârmui și a judeca drept, și pentru ca să dobândească El stăpânire folositoare și întru zile îndelungate». Amin!

Traian Petrișor,
preot ort. rom.

Războiul.

21 August n.

La frontul dela *ost* și în Balcani situația e neschimbată. La frontul italian decurge lupta a unsprăzecea dela Isonzo cu plină putere. Inimicul face tot posibilul, ca după zece lupte pierdute, se iasă invingător. I-am respins însă toate atacurile, iar pe unde, cu aruncarea în foc a forțelor nouă, l-a succes să ne împingă puțin îndărăt linia de bătaie, a fost scump plătit succesul acesta local. Intre Descla și Wippach lupta a fost dată ziua și noaptea fără întrerupere, dar fără rezultat pentru dușman. Afară de regimentul 7 de vânători s'a mai distins în luptele de apărare brigada primă de glotași, recrutată din Austria de sus și din Austria de jos. Tot ce a putut cuceri du-

șmanul e satul Selo, prefăcut în ruină. Ai noștri au făcut 5600 prizonieri și au luat 30 de mitraliere dela dușman. Pe la Arsiero soldați de ai noștri au intrat în tranșee dușmane, de unde s'au reîntors cu prizonieri: 4 ofițeri, 90 soldați, și cu o mitralieră. La frontul dela *vest*, în Flandria și la Arras, a fost pe unele locuri foc pustiitor de artilerie, fără altă activitate războinică, desvoltată de trupele engleze. La ordinul Angliei a atacat însă armata franceză, după o pregătire puternică din partea artileriei, cu mase mari de infanterie, și le-a succes francezilor albi și negri pe unele locuri se între în zona de apărare germană, dar fiecare pas de loc cucerit a fost scump plătit. Prin contraofensivă dușmanul a fost apoi scos aproape din toate pozițiile ocupate. Pe celelalte locuri, unde s'au dat lupte, dușmanul a avut pierderi mari și succese mici. Germanii au nimicit 26 de aeroplane și au pierdut 5. Cu submarinele au avut succese nouă.

22 August n.

La frontul dela *ost* dușmanul a îndreptat atacuri puternice, dar zadarnice, la Soveia, Ocna și Sulta, în Moldova. Pe celelalte locuri, la frontul acesta, nimic vrednic de comunicat. La frontul *italian* ziua de 21 August a fost una din cele mai grele în istoria armatei noastre dela Isonzo. Satul Wrh a trebuit să-l cedăm dușmanului, dar opintirile sale de a lua și înălțimile dela sudul acestei comune, au rămas zadarnice. N'au succes nici atacurile dușmane dela Descla. S'a distins mai ales regimentul de glotași 25 din Moravia. Atacuri groaznice a îndreptat dușmanul apoi asupra trupelor noastre la Fajli Hrib, Costainița, Medea, San Giovanni, dar soldații noștri și-au apărât pozițiile cu eroism rar și astfel succesul zilei a fost în general pe partea noastră. Ai noștri au făcut câțiva prizonieri și au luat trei mitraliere dela dușman. La frontul dela *vest* se continuă luptele mari și grele. Englezii și francezii atacă cu puteri mari, germanii se apără cu eroism rar, iar rezultatul e: mici succese locale pentru englezi și francezi, dar plătit cu jertfe mari.

NOUTĂȚI.

Monarhul în Budapesta. Luni, în ziua Sfântului Stefan, primul rege al Ungariei, Maiestatea Sa, Împăratul și Regele Carol, a sosit cu tren special de curte la Budapesta, dimineața la orele 7 și jumătate. A participat la procesiunea religioasă, care se obișnuiește a se aranja în fiecare an în ziua sfântului Stefan, a acordat audiențe, a presădat consiliul de coroană, ținut după amiază în palatul regal din Buda, iar seara la orele 10 a plecat îndărăt la Viena. În cursul zilei noii miniștri ungari au depus jurământul de fideitate în mâinile Maiestății Sale, iar după amiază la orele 4 a jurat credință Maiestății Sale și noul ministru prezident ungar, *Dr. Alexandru Wekerle*.

Avansare. Excelența Sa, Domnul comandant militar din Sibiu, *Victor Njegovan*, locotenent mareșal campestu, a fost înaintat din prilejul zilei nașterii Maiestății Sale la rangul de *general de infanterie*. Ne alăturăm și noi aceluia, cari aduc cele mai sincere doriri de bine Excelenței Sale din acest prilej.

Serbare patriotică. Ni se scriu următoarele: Stațiunea climaterică și de ape minerale dela *Geoagiu*, a intrunit și în anul acesta o aleasă societate, alcătuită din profesori, preoți și funcționari, cari retrași de parte de sgomotul fără răgaz al luptei pentru patrie, au venit aici, să guste în tihnă o clipă de repaos. Intr-o muiasă înfrățire de inimi și simțăminte ne-am cunoscut, ne-am povestit amintirile, ne-am făurit noi idealuri de muncă și progres pentru regenerarea culturală a neamului și alinarea nemărgenitelor lui suferințe îndurate pe urma războiului. Un moment deosebit, în cursul zilelor de odihnă dulce, a însemnat serbarea făcută cu toată solemnitatea, a zilei natale, 17 August, a Maiestății Sale regelui nostru Carol al IV-lea, pe care prevedința a binevoit să ni-l trimită, tinăr și entuziasmat, pentru de-a lua sceptorul și a conduce naia împărăției pe cea mai copleșitoare furtună, din câte s'au stărnit asupra ei vreodată. Ne-am rugat și am cântat în modesta bisericuță din *Feredeu*, iar bătrânul părinte *Crucean Mărginean*, cu seninătatea și duioșia mângăioasă a vremurilor de altădată, ne-a talmăcit în cuvinte alese cugetele și adăncul inimilor, pontificând la altarul Domnului. Și acum, cu cele dintâi frunze ce-și risipesc melancolia pe alei, ne despărțim pe rând, purtând fiecare tănuite în suflet, firi-celele de aur ale amintirii minunatelor clipe de vis și odihnă. *Correspondent.*

Distincție pentru soldați răniți la front. Un autograf al monarhului dispune următoarele: Mulți bravi soldați au trebuit să părăsească răniți terenul de luptă, înainte de-a fi distinși pentru ținuta lor vitejească. De aceeaș soarte au avut parte și alți soldați, cari în urma strapațelor războiului s'au bolnăvit și nu se mai pot întoarce la front. Pentru a distinge pe toți acești harnici ostași, suveranul nostru a încredințat șefii armatei să-i prezinte propunerile necesare în amintitul scop.

Foc în Salonic. Telegrama sosită din Italia aduc știrea, că orașul Salonic, unde își are Saraill, generalul francez, cartierul general, a stat în flacări zilele trecute și a ars aproape jumătate din el. Cam 70.000 de locuitori au rămas pe strade fără adăpost. Cei mai mulți sunt evrei și mohamedani. Cum s'a născut incendiul, nu se știe.

Dela poliție. Se aduce la cunoștința publicului din partea căpitanului de poliție din orașul Sibiu, că nu e permis să se vindă poame soldaților, la gări și pe liniile ferate.

Delia Olariu, profesoară de muzică la școala civilă de fete își începe lecțiile cu 1 Sept. 1917, Strada iernii 7 (Wintergasse 7) în Solo Cant, școală de Cor și pian.

Mulțămită. Preotul Nicolae Iosof din Banpatac și soția sa Mărioara n. Isdrăilă, în amintirea iubitului lor tată decedat în Găleş, în loc de cunună petitoare pe cociug donează 20 cor. la Fondul «Ioan Iosof» pentru ajutorarea copiilor săraci din comună, întemeiat de răposatul. În numele credincioșilor esprim donatorilor și pe această cale sincere mulțumiri. *Nicolae Răchitan*, paroh capelan în Găleş.

Ministrul instrucției publice a aprobat sub Nr 19.840/1917 manualul *Abecedar Ilustrat*, de *Iuliu Vuia*, Ed. XI, Arad, 1917. Preț 50 fil. Se poate comanda la toate librăriile diecezane.

Ore de pian dă o doamnă română din Sibiu, atât elevelor începătoare, cât și celor ce vreau să se perfecționeze. Adresa se poate afla în redacția ziarului nostru.

Conferența dela Stockholm. Prezidentul consiliului muncitorilor și soldaților ruși, *Ceizde*, a primit prezidenția conferinței socialiste dela Stockholm. Vice-prezidenți sunt *Branting* și olandezul *Troelstra*. Ședințele se crede, că au să fie publice.

Restaurare. Generalisimul rus *Cornilov* a luat măsuri aspre, pentru a ridica moralul și capabilitatea de luptă a armatei rusești. *Cornilov* are nădejde, că va reuși să-și restaureze deplin trupele, și să întreprindă operațiuni militare întinse pe frontul românesc și pe frontul dela nord. De altfel părerea sa este, că o nouă expediție de eamnă nu se poate înconjura.

Miscări revoluționare în Spania. Informațiuni primite de ziare franceze spun, că orașul *Barcelona* se află în mâinile revoluționarilor, care au format acolo un guvern. În *Bilbao* s'au dat lupte între credincioșii stăpânirii și între răsculați. În ciocnirile sângeroase din celelalte orașe a ieșit biruitor guvernul. Muncitorii greviști împiedică circulația trenurilor. Patrule mari de soldați curează străzile Madridului. Guvernul speră să restabilească pretutindeni ordinea publică cu ajutor militar.

Pentru domeniul Ilustr. domn, Antoniu Mocsonyi de Foen, în Bulci, să caută: un scriitor în cancelaria oficiului silvic (poate fi de ex. un învățător pensionat), mai mulți pădurari cu examen sau fără examen, precum și mai mulți păzitori de câmp și vânător. Doritorii au a se adresa (pe lângă comunicarea datelor personale) la Oficiul silvic al domeniului Mocsonyi. Posta *Batta* (Zeno major) Krassó-Szörény megye.

Emigrarea femeilor. O problemă principală a economiei naționale engleze este repartizarea mai corectă și mai proporționată a bărbaților și a femeilor din Anglia și din colonii. Numărul femeilor în Anglia este cam cu un milion mai mare decât al bărbaților; în *Canada* însă se găsec cu 700.000 mai puține femei, decât bărbați. Guvernul englez, din cauza aceasta, va sprijini emigrarea femeilor în colonia sa din America de nord.

Poșta în Rusia. Negustorimea rusească pentru a scăpa de neplăcerile și pagubele produse de actuala poștă a statului rusesc, s'a hotărât să organizeze o poștă particulară. În Moscova s'a și înființat o societate,

care se ocupă cu transportul de scrisori și pachete. Noua instituție e bună, dar prea scumpă: Taxa de un pachet, dus dela Moscova până la Petrograd, este 150 de ruble. Comunicația poștală în Rusia se face astăzi cu mari întârzieri. Numeroase scrisori nu ajung la destinație nici în interiorul țării, cu atât mai puțin cele din străinătate.

Otravă în loc de zahăr. La aranjarea lucrărilor de menaj, în orfelinatul orașului Arad, aveau să deie mână de ajutor și elevele institutului. Cu acest prilej fetițele au văzut într'un colț dela cămară un fel de materie albă, ce sămăna cu zahărul. Una dintre eleve, orfana Elisabeta Pușcaș, o fetiță de patrusprezece ani, a luat câteva bucățele și le-a băgat în gură. După scurte suferințe, Elisabeta Pușcaș a murit. Materia albă eră otravă pusă acolo pentru stărpirea șoarecilor.

Teatru cinematograf. La *Bioscop Apollo* se dau interesante reprezentații, în fiecare zi. Și anume: în zile de lucru la orele 6½ și 8½ seara; în zile de Dumineci și sărbători la orele 4, 6½ și 8½ seara. *Apollo Bioscopul* se află în Casa Societății (Gesellschaftshaus) din Strada Schewis Nr 1. — Programa de Vineri în 24 August: *Criminalul fără voie*, comedie în 4 acte; *Micul detectiv*, comedie în 2 acte. Sâmbătă și Duminecă în 25 și 26 August: *Alibi II*, mare dramă în 3 acte. În pregătire: *Banul*, după romanul lui Zola.

Mulțămită publică.

Mulțămim tuturor aceluia, cari din prilejul morții iubitului nostru tată, și-au exprimat condolențele.

Ighiu, în August 1917.

Familia Florescu.

Nr. 1386/1917 Școl.

Concurs.

Pentru primirea elevilor în internatul gr.-or român din Beiuș pe anul școlar 1917/1918 se publică concurs pe lângă următoarele condițiuni:

Petițiunile de primire, însoțite de testimoniu școlar, estras de botez și atestat medical, cum că recurentul este deplin sănătos, toate acestea în original, ori în copie autenticată de oficiul parohial, sunt a se adresa rectorului internatului până în 16/29 August 1917.

Taxa anuală de întreținere e de 850 cor., care sumă se va plăti în 4 rate: la înscriere 250 cor., în 15 Noemvrie 200 cor., în 1 Februarie 1918 200 cor. și în 15 Aprilie 200 cor. Tot la înscriere se va mai plăti o taxă de 2 cor. pentru biblioteca internatului și 1 cor. pentru corespondarea cu părinții.

Taxa de întreținere se va plăti întreagă, fără considerare la începutul sau finalul anului școlar. Reducerea taxei nu se admite sub nici un titlu.

Înainte de primire, părinții au să sub-scrie o declarațiune, cumcă cunosc și se supun condițiunilor de primire.

Elevii primesc în internat întreținerea întreagă: locuință, vîpt, lumină electrică, încălzit, spălat, medic, medicamente, scaldă și instrucție.

Fiecare elev intern are a aduce cu sine: 1 saltea (străjac) pentru pae, 2 ciarciafuri de pat, 1 plapomă, 2 ciarciafuri de plapomă, 2 perine, 4 fețe de perină, 4 ștergare, 3 serviete, 6 cămeși de purtat, 3 cămeși de noapte, 6 părechi de ismene, 6 părechi de ciorapi, 12 batiste, 2 rânduri de ghemte, 1 palton de iarnă, 2 părechi de vesminte, 1 piepton des și unul rar. În albituri să fie cusut cu fir întreg numele.

Acei elevi, cari în decurs de 15 zile după expirarea termenului pentru plătimea ratelor nu și-au achitat taxele, vor fi eschiși din internat, iar aceia, cari fără motive acceptabile vor părăsi internatul în decursul anului, vor avea să desdauneze internatul cu câte 10 cor. pentru fiecare lună ce mai este din anul școlar.

Se observă, că vor avea să petiționeze pentru primire și aceia, cari au fost așezați în internat în anul trecut.

Oradea-mare, la 26 Iulie (8 August) 1917.

Consistorul gr.-or. român:

Andrei Horvath,
președinte subst.

Nr. 240/917.

(152) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de cl. III. **Valeamare**, în tractul Geoagiului, prin aceasta se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru congruă, cu restricția §-lui 26 din Regulamentul parohial.

Cererele de concurs să se înainteze la subsemnatul oficiu protopresbiterial în termenul deschis, iar reflectanții să se prezinte în parohie, conform Regulamentului, pentru a face cunoștința poporului.

Geoagiu, (Algyógy), 5/18 Iulie 1917.

Oficiul protopresbiterial gr. or. rom. în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Popovici,
protopop.

Nr. 238/917.

(153) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Almașul mare-Brădet**, devenită vacantă prin trecerea parohului la altă parohie, se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru congruă.

Cererele de concurs să se înainteze la subsemnatul oficiu protopresbiterial în termenul deschis, iar reflectanții să se prezinte în parohie spre a se face cunoștință.

Geoagiu, Algyógy, 5/18 Iulie 1917.

Oficiul protopresbiterial gr. or. rom. al tractului Geoagiu, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioan Popovici
protopop

Nr. 179/917.

(154) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școalele noastre, din comunele mai jos înseminate, să scrie concurs cu termen de **15 zile**, dela această primă publicare.

1. **Cricău**. Salar: 1200 cor. din care 800 cor. dela comuna bisericească, prin repartitie, iar 400 cor. ajutor dela P. V. Consistoriu; cvarțir și grădină.

2. **Mesentea**. Salar: 1200 cor. din care 400 cor. din repartitie, 200 cor. ajutor dela P. V. Consistoriu; iar restul votat dela stat; cvarțir și grădină.

3. **Mihalț**, postul I. Salar: 1200 cor. din care 600 cor. din repartitie; iar restul votat dela stat; cvarțir și grădină.

Cererele de concurs se vor înainta la subsemnatul oficiu, fiind cei aleși datori a instrui elevii și în cântările bisericești și a cânta cu ei în Dumineci și sărbători în biserică; recomandându-se concurenților a se prezenta înainte de alegere în comună, spre a fi cunoscuți de poporenii,

Alba-Iulia, 28 Iulie 1917.

Oficiul protopresbiterial ortodox rom. al tract. Alba-Iulia, în conțelegere cu comitetele parohiale.

Ioan Teculescu,
protopresbiter.

Nr. 328/1617.

(158) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de cl. I. **Bucium Poni**, protopresbiteratul Abrudului, se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotațiunii dela stat.

Concurenții au să-și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul arătat și pe lângă observarea dispozițiilor din Regulamentul pentru parohii §. 33 să se prezenteze poporului în biserică spre a cânta, respective a cuvânta și celebra.

Abrud, la 24 Iulie 1917.

Oficiul protopresbiterial ort. rom. al tractului Abrud în conțelegere cu comitetul parohial.

Petru Popoviciu,
protopresbiter.

Nr. 234/1917.

(155) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători din următoarele comune (**tr. Deva**) se publică concurs cu termen de **15 zile** dela prima publicare în «Telegraful Român», pe lângă următoarele emolumente:

1. În **Banpotoc** cu 450 cor., dela popor iar restul dela stat — votat deja, — cvarțir în edificiul școlii, grădină: 1000 st. □ plantată cu pomi și legume, lemne pt. școală: 3 st. □

2. **Bohot** — 600 cor. dela popor, iar restul votat dela stat, — cvarțir în natură, 8 m. □ lemne pt. școală și învățător, și 1/4 jug. grădină.

3. **Hondol**, 1000 cor. din repartitie dela popor, iar restul 200 cor. se va cere dela stat pe baza documentelor celui ales. — Cvarțir în școală, — 1/4 jug. grădină.

4. **Suligeta**, 800 cor. dela comuna bisericească în rate lunare, iar restul se va cere dela stat pe baza documentelor celui ales, cvarțir în natură, 20 cor. relut pt. grădină, 2 st. □ de lemne în natură pt. școală și învățător.

Dela toți învățătorii se cere a conduce elevii la biserică și a cânta cu ei, eventual a forma cor, a ținea școală de repetiție, iar pentru a face cunoștință cu poporul să se prezinte în vreo Duminecă la biserică spre a cânta.

Documentele concurenților împreună cu rugarea sunt a se adresa oficiului protopresbiterial gr. or. rom. în Deva.

Deva, la 28 Iulie 1917.

Of. prot. gr. or. rom. Deva în conțelegere cu comitetele par. respective.

Dr. Ioan Dobre,
protopresbiter.

Nr. 442/1917.

(157) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh de cl. I. din materia **Dupăpeatra Valea Porcurii** cu filia **Șerboia** se scrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele cuprinse în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Concurenții au să aștearnă cererile instruite în sensul normelor în vigoare la subsemnatul oficiu în termenul deschis și a se prezenta în termenul regulamentar în comună pentru a se face cunoștință poporului și pentru a cânta și cuvânta, eventual celebra.

Brad, la 28 Iulie 1917.

Oficiul protopresbiterial ort. român al Zarandului în conțelegere cu comitetul parohial.

V. Dămian,
protopresbiter.

Nr. 233/1917.

(156) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională gr.-or. română din comuna **Mestorhaza** se scrie concurs cu termen de **15 zile** dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: salar de 1200 coroane, ce se plătește dela biserică în 2 rate semestrale, locuință corespunzătoare în edificiul școlii și 1/4 jugăr grădină.

Învățătorul ales, pe lângă celelalte îndatoriri impuse prin lege, este obligat să formeze cor cu elevii și să cânte în biserică în toate Duminecile și sărbătorile.

Concurenții își vor înainta cererile, instruite conform normelor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiterial în termenul indicat, iar spre a-și arăta destoinicia în cântări se vor prezenta la biserică într-o Duminecă ori sărbătoare.

Reghin (Szász-régen), 29 Iulie 1917

Oficiul protopresbiterial ort. român al Reghinului în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasilie Duma,
protopop.

De vânzare

Un aranjament de școală aproape nou, (bănci, tablă etc.) se află de vânzare în Sibiu, **Salzgasse Nr. 1**. Informațiuni mai de aproape tot acolo. (159) 1—3

Ad Nr. prot. 584/917.

(149) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători la mai jos semnele școale confesionale rom. din protopresbiteratul Clujului, prin aceasta se deschide concurs cu termen de **20 zile** dela prima publicare în «Telegraful Român», și anume:

1. **Bedaciu**, salar anual 1000 coroane dela popor, cvarțir liber în edificiul școlii și 20 cor. relut pentru grădină de legume. Restul de salar se va întregi cu ajutor dela stat.

2. **Bonțida**, salar anual 800 cor. dela popor, cvarțir în edificiul școlii cu grădină de legume. Restul de salar se va întregi cu ajutor dela stat.

3. **Mănăsturul român**, salar anual 600 cor. dela popor, cvarțir liber în edificiul școlii cu grădină de legume. Restul de salar se va întregi cu ajutor dela stat.

4. **Muntele rece**, salar anual 600 cor. dela popor, cvarțir liber în edificiul școlii cu grădină de legume și lemne de foc pentru încălzit. Restul de salar se va întregi cu ajutor dela stat.

5. **Nadișul român**, salar anual de 400 cor. dela popor, cvarțir liber în edificiul școlii, 20 cor. pentru grădină de legume și 12 cor. pentru lemne de foc. Restul de salar se va întregi cu ajutor dela stat.

6. **Rogojel**, salar anual 800 cor. dela popor, 200 cor. ajutor dela Consistor, cvarțir liber în edificiul școlii cu grădină de legume și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi, au a-și așterne suplicile, conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu până la termenul sus indicat și a se prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare la sfânta biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cântările bisericești și a fi cunoscut de popor.

Învățătorul ales va fi îndatorat, ca pe lângă prevederea instrucțiunii în școală, să instruiască elevii și în cântările bisericești, și să-i conducă în Dumineci și sărbători la sfânta biserică, ca să cânte cu ei la sfânta liturgie.

Se notează, că dacă întregirea dela stat se va denega din vina învățătorului, comuna bisericească nu garantează întregirea recerută, iar cuincuenalul îl asigurază numai după împlinirea celor cinci ani la această școală.

Cluj, la 26 Iulie 1917.

Oficiul protopresbiterial rom. gr.-or. al Clujului în conțelegere cu comitetele parohiale.

Tulin Roșescu,
protopop.

S'a pierdut un junc de 2 ani, roșu-tărcat, la târgul Săliștei ținut în 11 Iunie st. n. a. c. Onorații domni preoți și învățători sunt rugați a aviza poporul. La caz că s'ar afla, binevoii a mă aviza. Cu stimă:

Maria Buda,

(151) 1—3 Topârcea, Nr. 229. u. p. Nagyludas.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană:

Conlucrarea omului cu Dumnezeu.**Predici**

de

Mihai Păcășian,
protopresbiter

și alți preoți din ppresbiteratul B.-Comloșului.

Prețul 3 cor., plus 12 fil. porto.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană în Sibiu:

Frumoasa din Nor

și alte povești

de

E. Hodoș.

Prețul 2-50 cor. + porto 20 bani.

Nr. 192/917.

(120) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului al II-lea, nou sistemizat, de învățătoare la școala confesională rom. din **Balșa**, prin aceasta se publică concurs cu termen de **15 zile** dela prima publicare în «Telegraful Român».

Cu postul acesta sunt împreunate următoarele beneficii:

a) salar fundamental dela parohie 100 coroane;

b) relut de cvarțir 240 coroane;

c) relut de grădină 20 coroane;

d) restul de salar dela 100 cor. în sus e votat dela stat sub Nr. 25,735/1915 VII. și se va asemna pe baza documentelor alese.

La alte îndatoriri parohia nu se obligă.

Se cere ca învățătoarea să poseadă bine limba maghiară în vorbire și în scris, pentru a nu fi excepționată la asemnarea salarului dela stat. — Să propună lucrul de mână dela clasa II în sus.

Reflectantele să se prezinte în comună înainte de alegere, pentru a se face cunoștință.

Cererele de concurs să se înainteze la subsemnatul oficiu în termenul deschis.

Geoagiu (Algyógy), la 8/21 Iunie 1917.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. rom. al Geoagiului în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioan Popovici,
protopop.

IOAN I. KEIL, Sibiu,

comisionar al «Societății pe acții pentru cumpărarea de produse în război», cumpără cu prețurile cele mai urcate

tot felul de bucate

cu vagonul, sau în cantități mai mici, dela orice stațiune a căilor ferate din întreaga țară, și caută ca mijlocitori reprezentanți de încredere, pe lângă proviziuni corăspunzătoare. (126) 7—12

A apărut și se află de vânzare la : : : Librăria Arhidiecezană : : :

„Biblioteca Bancilor Române“
Nr. 21—22.

Curs elementar
de

Stenografie românească

după

sistemul stenotachigrafic

de

Vasile Vlaicu,

matematicul „Băncii gen. de asigurare“, Sibiu.

Prețul 2 coroane, plus 10 fil. porto.

A apărut și se află de vânzare la Librăria : Arhidiecezană din Nagyszeben — Sibiu :

Tipicul bisericii ortodoxe

intocmit pentru trebuințele preoților români și ale elevilor seminariilor de

Aurel Popoviciu,

duhovnic-econom seminarial, instructor de cântări bisericești și de tipic.

Aprobat de Preaven. Consistor arhidiecezan prin decizia din 21/VI 1916. Nr. 7238 B.

Se vinde numai legat cu 5 Cor.
plus 50 fil. porto, recomandat.